

GRÅ HÅR

Flertal ønsker opgør med pensionssystem: Håndværkere og sosuer skal kunne gå på pension før læger og akademikere

Af Gitte Redder | @GitteRedder
Allan Christensen | @journallan

Tirsdag den 30. maj 2017

Dåbsattesten alene skal ikke afgøre, hvornår du trækker dig tilbage fra arbejdsmarkedet. To ud af tre danskere ser gerne, at pensionsalderen afhænger af, hvilken branche man har arbejdet i. Og knap hver anden vælger mener, at pensionsalder skal afhænge af antal år på arbejdsmarkedet. FOA og Fødevareforbundet efterlyser nytænkning fra regeringen forud for præsentation af nyt tilbagetrækningsudspil.

Vælgerne har et råd til statsminister Lars Løkke (V), inden regeringen i dag præsenterer nyt tilbagetrækningsudspil : Indfør differentieret tilbagetrækning afhængig af branche og antal år på arbejdsmarkedet.

Foto: Foto: Yves Herman, Scanpix

Tirsdag præsenterer regeringen en ny økonomisk 2025-plan og et tilbagetrækningsudspil.

Efter markant modstand fra fagbevægelsen og en politisk alliance mellem Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti har statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) på forhånd opgivet planerne om endnu engang at skruer op for pensionsalderen.

I stedet er forventningen, at regeringens udspil vil have hovedfokus på tiltag, der gør det mere økonomisk attraktivt for danskerne at blive længere på arbejdsmarkedet.

Men står det til et flertal af vælgerne, burde politikerne arbejde på en langt mere grundlæggende ændring af pensionssystemet.

To ud af tre danskere erklærer i en ny undersøgelse, som Analyse Danmark har gennemført for Ugebrevet A4, at pensionsalderen burde være afhængig af, hvilken branche man har arbejdet i.

Det er over en bred kam, at danskerne synes, at folk i service-, bygge-, bank- eller it-branchen ikke nødvendigvis skal gå på folkepension på samme klokkeslæt.

“ Vores nuværende pensionssystem er meget firkantet og tager slet ikke hensyn til, hvilken branche man arbejder i, og hvor mange år man har været på arbejdsmarkedet.

Ole Wehlant, formand for Fødevareforbundet NNF.

Størst opbakning til et differentieret pensionssystem er der blandt vælgere med en erhvervsfaglig uddannelse. Her svarer 72 procent af de adspurgte, at de er helt eller delvist enige i, at pensionsalderen bør afhænge af, hvilken branche man har arbejdet i. Hos folk med lange videregående uddannelser er det 52 procent, der mener, at differentieret pensionsalder er en god vej at gå.

Hele grafikken er indsat sidst i pdf'en.

[Download grafik](#)

Tilsvarende erklærer vælgerne i både rød og blå blok, at differentieret pensionsalder er en god idé. Blandt Socialdemokratiets vælgere er det 76 procent, og blandt Venstres vælgere er det 67 procent, mens det hos Dansk Folkeparti er 62 procent af vælgerne.

Samtidig viser undersøgelsen, at næsten hver anden dansker, nemlig 46 procent, mener, at pensionsalderen bør afhænge af, hvor mange år man har været på arbejdsmarkedet.

Størst er opbakningen blandt håndværkere, industriarbejdere, sosu'er og andre vælgere med en erhvervsfaglig uddannelse. Her mener 60 procent, at pensionsalderen ikke skal bestemmes af dåbsattesten men antal år på arbejdsmarkedet.

Til gengæld falder ideen om at pensionsalderen skal afhænge af, hvor mange år du har været på arbejdsmarkedet ikke i god jord hos akademikere og ingeniører. Kun 33 procent af vælgere med lange videregående uddannelser mener, at det er en god idé at kæde pensionsalder sammen med antal år på arbejdsmarkedet, mens 45 procent direkte erklærer sig uenige.

Urimelig stor skævhed

[Download grafik](#)

Det glæder FOA-formand Dennis Kristensen, som i flere år har kæmpet for en differentieret pensionsalder, at det store flertal af danskerne bakker op om at kæde pensionsalder sammen med branche og antal år på arbejdsmarkedet.

I dag er det jo næsten postnummer opdelt, hvor mange år vi har på pension, og der er en urimelig stor skævhed

Dennis Kristensen, formand for FOA

»Det nytter ikke, at vi tænker gennemsnitlig levealder, for det antal år, vi har på folkepension, er meget forskelligt. I dag er det jo næsten postnummer opdelt, hvor mange år vi har på pension, og der er en urimelig stor skævhed,« siger han.

»De højt uddannede scorer flest år på pension, mens de kort uddannede har færrest år på pension. Reelt betyder det jo, at de kort uddannede og ufaglærte går glip af nogle år på pension, mens de til gengæld sponsorerer akademikernes og de højt uddannedes mange år på folkepension,« beklager Dennis Kristensen.

Ugebrevet A4 har tidligere beskrevet, at en højere pensionsalder især vil gøre ondt på slagteriarbejdere og andre ansatte i fødevarerindustrien. Det er nemlig blandt medlemmerne af fødevarerforbundet NNF, at allerflest må trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet før tid.

Firkantet system

Derfor håber NNF-formand Ole Wehlast også, at politikerne vil lytte til vælgernes ønsker og arbejde på et helt nyt pensionssystem.

»Vores nuværende pensionssystem er meget firkantet og tager slet ikke hensyn til, hvilken branche man arbejder i, og hvor mange år man har været på arbejdsmarkedet. Det vil vi meget gerne have lavet om på, for det er ikke rimeligt, at slagteriarbejdere skal arbejde til de er 72 år,« fastslår han.

Tiden er ifølge Ole Wehlast løbet fra velfærdsaftalen fra 2006, hvor et bredt flertal af partier blev enige om, at pensionsalderen skal følge stigningen i levealder.

»Nu er det ikke teori længere. Det er virkelighed. Og den stigende pensionsalder berører rigtig mange mennesker, der simpelt hen ikke kan holde til det tempo og arbejdspress, der er ude på danske virksomheder,« fastslår han.

Da politikerne lagde hånden på kogepladen i 2006 og lavede velfærdsaftalen, var hensigten med den stigende pensionsalder, at alle i gennemsnit skulle have mulighed for at få 14 et halvt år på folkepension. Sådan er bare ikke gået, fordi nogle brancher er meget fysisk belastende, ligesom mange begynder meget tidligt på arbejdsmarkedet, anfører sosuernes og pædagogmedhjælpernes formand.

Dennis Kristensen oplever, at modstanden mod FOA-forslaget om differentieret pensionsalder er markant. FOA har fået tudet ørerne fulde med, at det teknisk set slet ikke kan lade sig gøre.

»Fra de blå partier har vi også oplevet stor ideologisk modstand. I de borgerlige partier har man ikke haft lyst til at rette op på de sociale skævheder i vores pensionssystem,« fastslår han.

Tror ikke på et socialt balanceret udspil

Når regeringen præsenterer sit tilbagetrækningsudspil tirsdag, har Dennis Kristensen ikke de store forventninger til, at der kommer noget, der for alvor batter på nedslidte sosuers udsigt til et langt pensionistliv.

»Jeg forventer ikke et socialt balanceret tilbagetrækningsudspil fra VLAK-regeringen. Jeg tror, at vi vil se forskellige redskaber som skattebegunstigelser og pensionsbonus. Jeg tror, at finansministeren lægger pisken fra sig og finder gulerødderne frem,« siger Dennis Kristensen.

Finansminister Kristian Jensen (V) har da også på forhånd gjort klart, at regeringen ikke vil arbejde for en differentieret pensionsalder.

Det slog han fast, da Finansministeriet for en måned siden fremlagde en analyse, der viser, at ufaglærtes levetid stiger mindre end andre grupper af danskeres.

Modstanden mod at lade for eksempel de ufaglærte gå tidligere på pension skyldes både praktiske grunde og principielle overvejelser, forklarede finansministeren over for Ritzau:

»Selv i et gennemreguleret samfund som det danske har vi faktisk meget dårlige statistikker på, hvornår folk startede på arbejdsmarkedet. Vi ved reelt ikke, hvornår folk er startet, og hvornår man har været fuldtidsansat.«

»Det andet er, at jeg hellere vil gøre en indsats for at løfte levetiden for de her grupper og sørge for, at det ikke bare er et spørgsmål om, hvor længe man er på arbejdsmarkedet. Livet er mere end arbejdslivet for mig,« forklarede Kristian Jensen.

S har ingen løsning - endnu

Selvom et flertal af S-vælgere ønsker differentieret pensionsalder, bryder partiets finansordfører Benny Engelbrecht sig ikke om ideen.

»Jeg forstår godt, at så mange ønsker forskellig pensionsalder. Men humlen er, at det er relativt svært at beregne det, så det bliver retfærdigt for alle,« siger han.

»Vi er optaget af, at nedslidte lønmodtagere også kan få en god pensionisttilværelse, og det var også derfor, at vi sagde nej til at hæve pensionsalderen yderligere. Når vi kigger ud i fremtiden, er vi opmærksomme på, at pensionsalderen bliver højere, og at det giver nogle udfordringer,« siger Benny Engelbrecht.

Han fremhæver, at han begyndte at arbejde som 16-årig og sagtens kan forstå, hvis en lønmodtager, der har knoklet siden sine unge dage med fysisk hårdt arbejde, ikke kan holde til at arbejde i et halvt århundrede eller mere.

Når differentieret pensionsalder kan lade sig gøre i mange andre europæiske lande, hvorfor skulle det så ikke meget nemt kunne lade sig gøre i Danmark?

Arbejdsmarkedsforsker og professor Per H. Jensen.

»Vi skal finde en model, så alle får lige muligheder for at få en ordentlig pensionisttilværelse og tid til at nyde børnebørnene. Målsætningen er, at uanset om du er lagerarbejder, ufaglært tjener eller akademiker, skal der være nogle gode pensionist-år. Det bliver stadig mere påtrængende at få løst det, men vi har bare ikke lagt os fast på en løsning,« pointerer Benny Engelbrecht.

Finansordføreren tilføjer, at udover at tage hånd om de nedslidte, er der også en anden del af

ligningen. Nemlig at få løst de såkaldte samspilsproblemer, der betyder, at mange stopper på jobbet et par år for tidligt, fordi det ikke kan betale sig at spare mere op til pension, da det vil blive modregnet i tillæg til folkepensionen.

»Det skal kunne betale sig at arbejde mange år, for dem der kan og har lyst. Derfor skal samspilsproblemerne løses,« fastslår han.

DF: Bureaukratisk tung ordning

Også Dansk Folkepartis finansordfører, René Christensen, har svært ved at forestille sig en pensionsalder på baggrund af branche eller antal år på arbejdsmarkedet. Selvom idéen bag er tillukkende.

»Optjeningsprincipper for at få del i velfærdsydelser vil vi gerne diskutere. Det er ikke fremmed for os. Men det her med brancher vil nok være meget svært. Der er selvfølgelig nogle brancher, hvor man er hårdere belastet fysisk, som er rimelig nemme at udpege, men der kan også være brancher, hvor man er hårdt belastet psykisk, selvom det ikke umiddelbart er så synligt,« siger René Christensen.

Han påpeger, at det formentlig også vil blive en bureaukratisk tung ordning, hvis det er antallet af år på arbejdsmarkedet, der er afgørende for pensionsalderen.

Derfor vil Dansk Folkeparti fokusere på at sikre, at de danskere, der ikke kan holde til at arbejde til pensionsalderen, samles op af andre ordninger.

»Vi anerkender, at der er nogle grupper, der har behov for at forlade arbejdsmarkedet tidligere for at kunne få et værdigt liv med de skavanker, man kan have pådraget sig i sit arbejdsliv. Dem skal vi selvfølgelig tage hånd om,« siger René Christensen.

Forsker: Det er ikke svært

Arbejdsmarkedsforsker med speciale i tilbagetrækningsalder, professor på Aalborg universitet Per H. Jensen, forstår ikke, at politikerne hælder tanken om differentieret pensionsalder ned ad brættet.

»Det er meget fornuftigt til at rette op på de uretfærdigheder og sociale skævheder, der er i vores nuværende system. Når differentieret pensionsalder kan lade sig gøre i mange andre europæiske lande, hvorfor skulle det så ikke meget nemt kunne lade sig gøre i Danmark,« spørger han.

Professoren henviser til, at man i blandt andet Norge og Italien har såkaldte pensionspoint-systemer, hvor lønmodtagerne optjener pensionspoint for hver måned, man er på arbejdsmarkedet.

Ifølge Per H. Jensen forstærker vores nuværende pensionssystem uligheden i dødelighed og pensionsopsparinger.

»I dag har ufaglærte et meget kortere otium end akademikere. Hvis politikerne tvinger folk i udsatte job til at stramme ballerne og blive lidt længere på arbejdsmarkedet, vil uligheden stige, og ufaglærte og kortuddannede tabe på det,« konstaterer han.

Borgen skal tænke ud af boksen

Formanden for godt 20.000 slagteriarbejdere og andre medlemmer af Fødevareforbundet, Ole Wehlast, mener, at Christiansborg er nødt til at tænke ud af boksen og lave et helt nyt pensionssystem, der tager hensyn til både branche og antal år, som man har været på arbejdsmarkedet.

»Men det vil kræve bred politisk opbakning, som jeg tror bliver meget svær at finde. Da velfærdsforliget med den stigende pensionsalder blev besluttet, var der et bredt politisk flertal

bag, og det er der stadig,« noterer han.

Men ude på slagterierne i produktionsdanmark, hvor der slagtes svin på akkord, dør Ole Wehlasts medlemmer med slid i nakke, skulder og ryg, så de må stoppe på arbejdsmarkedet, lang tid før politikerne vil have det. Slagteriarbejderne har for eksempel tre gange så mange arbejdsskader som andre lønmodtagere.

»Vi er nødt til at finde alternative løsninger. Derfor har vi også nedsat en arbejdsgruppe i Fødevareforbundet, der lige nu arbejder på højtryk for at komme med forslag til et pensionssystem,« siger Ole Wehlast og tilføjer, at man blandt andet drøfter modeller med tilbagetrækning efter 35, 40 eller 45 år på arbejdsmarkedet.

FOA-formand Dennis Kristensen håber, at regeringen kommer på bedre tanker i forhold til differentieret pensionsalder.

»Det her problem kan grundlæggende ikke løses uden en differentieret pensionsalder. Når Tyskland kan finde ud af det, må det også kunne lade sig gøre i Danmark,« fastslår han.

Nedsat tid og lavere tempo

Ugebrevet A4 har også spurgt danskerne, hvad der skal til for, at de fortsætter på jobbet til de fylder 70 år.

Øverst på ønskelisten er nedsat tid, mulighed for fleksible arbejdstider, færre arbejdsopgaver og lavere tempo. Men også højere løn og økonomiske gevinster kan friste til længere tid på jobbet.

Download grafik

Hver tiende lønmodtager erklærer, at de gerne fortsætter på arbejdsmarkedet uanset hvad. Omvendt siger femte lønmodtager, at uanset lokkemad ønsker de på ingen måde at arbejde til 70-års-fødselsdagen.

Netop muligheden nedsat arbejdstid og færre arbejdsopgaver kan forhandles i de enkelte overenskomster og ude lokalt på arbejdspladserne, fremhæver Dennis Kristensen.

Det handler om en holdningsændring til det grå guld over alt i samfundet.

Dennis Kristensen, formand for FOA.

Han mener, at forbedrede seniorordninger skal gå hånd i hånd med ny lovgivning omkring pension.

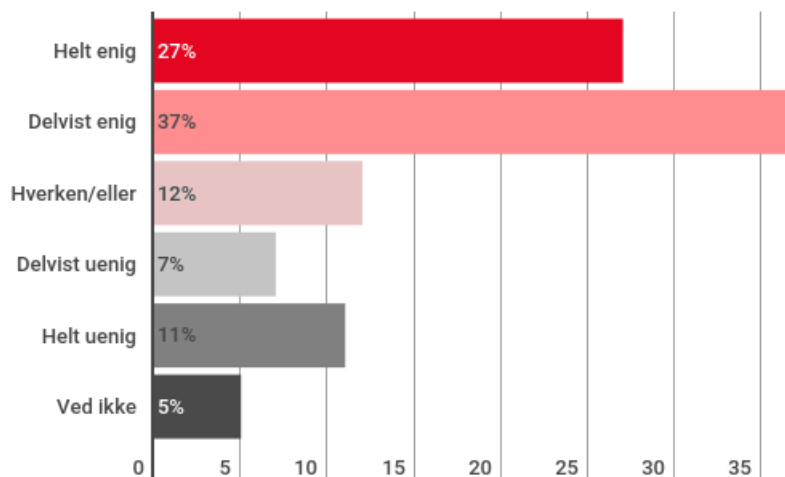
»Overenskomsterne skal gennemtværes med henblik på at skabe flere og bedre seniorordninger. Det handler om en holdningsændring til det grå guld over alt i samfundet. I dag må vi desværre se, at i afskedigelsesrunder kommer det grå guld i første række, mens de i ansættelsesrunder kommer i tredje eller fjerde række,« siger han.

Fremtidens tilbagetrækning er nødt til at bygge på en gradvis tilbagetrækning, anfører han.

»I dag har vi et system, hvor vi arbejder 110 procent til sidste dag og så går vi over til næste dag at være 100 procent passive på pension. Det skal der laves om på via en kombination af lovgivning og overenskomststof. Folk skal have mulighed for gradvist at trappe ned både i tid, tempo og belastning, så man ikke fra den ene dag til den anden stopper på

Pensionsalderen bør fastsættes efter branchen man arbejder i

Lige godt to ud af tre danskere er 'helt enig' eller 'delvist enig' i, at pensionsalderen burde være afhængig af, hvilken branche man har arbejdet i.

Kilde: Ugebrevet A4 på baggrund af undersøgelse fra Analyse Danmark. Undersøgelsen er gennemført blandt 1087 respondenter i perioden 17. til 24. maj 2017.

UGEBREVET A4

Copyright © 2017 | Ugebrevet A4

Islands Brygge 32D | 2300 København S | T: +45 27837130 | E: [Kontakt os](#)